

**168. Bijbelstudie over
PEMULIHAN ISRAEL
HET HERSTEL VAN ISRAËL
SHIQUM YIS'RA'EL
שִׁקוּם יִשְׂרָאֵל**

Deel 3: Ezechiël 37:1-14

In deel 1 van deze vierdelige studiereeks behandelden wij het herstel van het verwoeste en verwaarloosde land Israël in Ezechiël 36:1-15, in deel 2 het fysieke herstel van het verstrooide volk Israël en hun terugkeer naar het land van hun voorouders in Ezechiël 36:16-38 en in het derde deel zullen we Ezechiël 37:1-14 nader onderzoeken over het nationale en geestelijke herstel van Israël:

יְחִיזְקֵאל Yechez'q'el [Ezechiël - Yehezkiel] 37:1-2

“De hand van de Eeuwige kwam op mij, en de Eeuwige voerde mij in de geest naar buiten en zette mij neer in een dal; dat was vol beenderen. Hij deed mij daar aan alle kanten omheen lopen en zie, zij lagen in grote menigte door het dal verspreid, en zie, zij waren zeer dor.”

“Tangan Tuhan ada padaku dan membawaku dalam Roh dan menempatkan aku di tengah-tengah sebuah lembah; dan lembah itu penuh dengan tulang-tulang. Dan Dia membawaku berkeliling melewatinya. Dan lihatlah, ada sesuatu yang sangat banyak di permukaan lembah itu, dan tampaklah, ada banyak tulang-tulang yang kering.”

Groot Nieuws Bijbel: *“Ik werd door de macht van de Eeuwige overweldigd. Zijn Geest voerde mij mee en zette mij neer in een dal waarvan de bodem bedekt was met botten. Hij liet mij eromheen lopen, het hele dal rond. De talloze botten lagen overal verspreid; ze waren helemaal uitgedroogd.”* Nieuwe Bijbelvertaling: *“Ik werd opnieuw door de hand van de Eeuwige gegrepen. Zijn Geest voerde mij mee en Hij zette mij neer in een dal vol beenderen. Ik moest er aan alle kanten omheen lopen, en zo zag ik dat er verspreid over het dal heel veel beenderen lagen, die helemaal waren uitgedroogd.”*

Het visioen van het dal met doodsbeenderen is voor velen onder u waarschijnlijk het meest bekende gedeelte van het boek Ezechiël. In hoofdstuk 37 komt het herstel van Israël, dat in hoofdstuk 36 zo uitvoerig werd aangekondigd, in een nieuwe fase.

In de eerste veertien verzen wordt het bekende visioen beschreven waarin de profeet in de geest naar een grote vallei gebracht wordt, dat bezaaid ligt met menselijke doodsbeenderen, een uitgestrekt knekelveld! Geen halfvergane lijken of volledige skeletten, maar schedels en botten van geraamten, die al helemaal uit elkaar gevallen en door de hevige zandstormen verspreid lagen en die dor en uitgedroogd waren omdat ze lange tijd aan de felle zon en de hete woestijnwind blootgesteld waren. Een luguber gezicht...

יְחִיזְקֵאל Yechez'q'el [Ezechiël - Yehezkiel] 37:3

“En Hij zeide tot mij: Mensenkind, kunnen deze beenderen herleven? En ik zeide: Adonai haShem, Gij weet het.”

“Lalu Dia berfirman kepadaku: Hai anak manusia, apakah tulang-tulang ini dapat hidup? Dan Aku menjawab: Ya Tuhan Elohim, Engkau mengetahuinya.”

Nieuwe Bijbelvertaling: *“De Eeuwige vroeg mij: Mensenkind, kunnen deze beenderen weer tot leven komen? Ik antwoordde: Adonai, mijn G'd, dat weet U alleen!”*

Het visioen van het knekelveld dat de profeet te zien krijgt is al vreemd genoeg, maar dan krijgt hij ook nog de onverwachte vraag te horen, of het volgens hem mogelijk zou zijn dat de

dorre doodsbeenderen weer levende mensen kunnen worden. Wel, wat moest de profeet hier nou op antwoorden? Natuurlijk zag hij dit niet echt als een vanzelfsprekendheid, want menselijk gesproken lijkt het niet echt waarschijnlijk. Aan de andere kant wilde hij de mogelijkheid van een wederopstanding echter ook niet bij voorbaat uitsluiten, want voor de Schepper van hemel en aarde is immers niets onmogelijk zoals ook de profeet Jeremia schreef: *“Ach, Adonai haShem, zie, Gij hebt de hemel en de aarde gemaakt door uw grote kracht en uw uitgestrekte arm; niets zou te wonderlijk zijn voor U! - Ya Tuhan Elohim! Lihatlah Engkau telah menciptakan langit dan bumi dengan kuasa-Mu yang besar dan dengan lengan-Mu yang teracung, tidak ada suatu pun yang sukar bagi-Mu!”* (יִרְמְיָהוּ Yir'm'yahu [Jeremia - Yeremia] 32:17).

Daarom legde Ezechiël het in G'ds hand en zei: *“Alleen U kent het antwoord op die vraag!”* De profeet Jesaja daarentegen geloofde zonder enige twijfel in de opstanding der doden en schreef: *“Maar wie U toebehoren, Adonai, de doden van mijn volk, zullen leven, weer opstaan! Wie in de aarde ligt: Ontwaak en juich! Uw dauw, Adonai, is een levenwekkende dauw, door Uw dauw geeft de aarde haar doden terug! - Orang-orang-Mu yang mati akan hidup, juga mayatku, mereka akan bangkit. Bangun dan bernyanyilah hai orang-orang yang berdiam dalam debu, karena embun dari terang adalah embun-Mu, dan bumi akan melemparkan roh-roh orang mati!”* (יֵשַׁעְיָהוּ Yeshayahu [Jesaja - Yesaya] 26:19, Groot Nieuws Bijbel).

יְחִזְקֵאל Yechez'q'el [Ezechiël - Yehezkiel] 37:4-6

“Toen zeide Hij tot mij: Profeteer over deze beenderen en zeg tot hen: gij dorre beenderen, hoort het woord van de Eeuwige. Zo spreekt Adonai haShem tot deze beenderen: Zie, Ik breng geest in u, en gij zult herleven. Ik zal spieren op u leggen, vlees op u doen komen, u met een huid overtrekken en geest in u brengen, zodat gij herleeft; en gij zult weten, dat Ik de Eeuwige ben!”

“Dan Dia berfirman kepadaku: Bernubuatlah pada tulang-tulang ini dan engkau harus mengatakan kepada mereka: Hai tulang-tulang yang kering, dengarkanlah firman Tuhan. Beginilah Tuhan Elohim berfirman: Lihatlah, Aku akan memberikan roh masuk ke dalammu, dan engkau akan hidup. Aku akan menaruh urat-urat padamu, dan akan menumbuhkan daging padamu, dan Aku akan membungkus engkau dengan kulit, dan memberikan roh padamu, dan engkau akan hidup, sehingga engkau akan mengetahui bahwa Akulah Tuhan!”

Vervolgens gaf de Eeuwige aan de verbaasde Ezechiël de opdracht, het profetisch Woord tot de ontelbare dorre doodsbeenderen te richten om hen tot leven te wekken: *“Hij zei: Richt je in Mijn naam tot hen en vraag die uitgedroogde botten te luisteren naar wat Ik te zeggen heb: Dit zeg Ik, G'd, de Eeuwige: Ik zal jullie de levensadem schenken, je zult weer leven! Ik zal jullie bedekken met pezen en vlees, overtrekken met huid en je de levensadem geven. Zo zul je tot leven komen en weten dat Ik de Eeuwige ben!”* (Groot Nieuws Bijbel).

יְחִזְקֵאל Yechez'q'el [Ezechiël - Yehezkiel] 37:7-8

“Ik nu profeteerde zoals mij bevolen was, en zodra ik profeteerde, ontstond er een geruis, en zie, een beweging, en de beenderen voegden zich aaneen zoals zij bij elkander behoorden. Ik zag toe, en zie, er kwamen spieren op, en vlees, en er trok een huid overheen; maar geest was er nog niet in hen.”

“Demikianlah aku bernubuat seperti yang diperintahkan. Dan sementara aku bernubuat, terdengar suara riuh. Dan tampaklah, ada suatu guncangan. Dan mendekatlah tulang-tulang itu tulang dengan tulang. Dan aku memerhatikan, dan lihatlah, urat-urat dan daging tumbuh dan menyebar pada tulang-tulang itu, dan kemudian kulit menutupinya dari atas. Tetapi roh belum ada di dalamnya.”

De profeet deed onmiddellijk wat hem bevolen was en wat er toen gebeurde was enerzijds huiveringwekkend, maar tegelijkertijd ook fascinerend: *“Ik sprak deze woorden van de Eeuwige uit, precies zoals Hij mij had opgedragen. En plotseling klonk een luid geklepper door het dal. De beenderen van de lichamen kwamen bij elkaar en voegden zich aaneen zoals zij vroeger*

hadden gezeten. Met mijn eigen ogen zag ik dat daarna vlees en zenuwen op de beenderen verschenen en er huid overheen kwam. Maar leven was erin nog niet zichtbaar.” (Het Boek).

Dit tafereel lijkt wel een scène uit een film: met een ratelend geluid bewogen de overal in de vallei verspreid liggende schedels en losse doodsbeenderen zich naar elkaar toe, voegden zich aaneen tot skeletten en vormden weer menselijke lichamen doordat er vlees en spieren om de botten heen groeide en overtrokken werden met huid. Maar ademen deden ze nog niet, want er was nog geen geest en dus ook nog geen leven in hen. Het waren slechts levenloze lichamen.

יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël - Yehezkiel] 37:9

“Daarop zeide Hij tot mij: Profeteer tot de geest, profeteer, mensenkind, en zeg tot de geest: zo zegt Adonai haShem: kom van de vier windstreken, o geest, en blaas in deze gedoden, zodat zij herleven.”

“Kemudian Dia berfirman kepadaku: Bernubuatlah kepada roh; bernubuatlah, hai anak manusia dan engkau harus mengatakan kepada roh itu, firman Elohim, datanglah dari keempat penjuru angin, ya Roh, dan berhembuslah ke dalam orang-orang yang terbunuh itu supaya mereka dapat hidup.”

Daarom kreeg de profeet het bevel, de ruach te roepen en hem te zeggen, dat hij in deze ontzielde lichamen moet blazen, zodat zij weer tot leven komen. Het is in dit verband belangrijk te weten, dat het Hebreeuwse woord רוח ruach zowel ‘wind’, alsook ‘geest’ en ‘levensadem’ betekent. De oude NBG-vertaling koos voor ‘geest’, de Nieuwe Bijbelvertaling daarentegen voor ‘wind’: *“Profeteer tegen de wind, profeteer, mensenkind, en zeg tegen de wind: Dit zegt G'd, de Eeuwige: Kom uit de vier windstreken, wind, en blaas in deze doden, zodat ze weer gaan leven!”* De samenstellers van Het Boek vonden echter, dat men רוח ruach in deze frase beter met ‘geest’ en ‘adem’ kan vertalen: *“Kom vanuit de vier windstreken, geest, en laat uw adem over deze dode lichamen gaan, zodat zij weer tot leven komen!”*

Persoonlijk vind ik ‘wind’ een zeer slechte keuze, en wel om de volgende reden: Adem ofwel levensadem geeft leven, want men moet ademen om te kunnen leven. Als men stopt met ademen gaat men dood. Geest geeft eveneens leven, want een mens zonder geest is geestelijk dood en als iemand sterft geeft hij de geest. Wind daarentegen geeft helemaal geen leven. De wind kan over een lijk waaien en door een skelet blazen zoveel hij wil, maar de dode blijft dood! Ziet u het verschil? Als de profeet volgens de Nieuwe Bijbelvertaling tegen de wind zegt, dat hij in deze doden moet blazen, dan kunnen deze volgens de definitie van het woord ‘wind’ eigenlijk niet herleven, maar als hij overeenkomstig de andere vertalingen tegen de geest zegt, dat hij zijn adem over de dode lichamen moet laten gaan, dan komt de geest daadwerkelijk in hen en kunnen ze weer ademen. Dit laat ons weer zien hoe belangrijk de juiste woordkeuze voor een vertaler is, als een woord meerdere betekenissen heeft.

יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël - Yehezkiel] 37:10

“Toen profeteerde ik, zoals Hij mij bevolen had; en de geest kwam in hen en zij herleefden en gingen op hun voeten staan, een geweldig groot leger.”

“Lalu aku bernubuat seperti yang telah Dia perintahkan kepadaku dan roh itu masuk ke dalam mereka. Dan mereka hidup dan berdiri di atas kakinya, suatu pasukan yang sangat besar.”

Het Boek: *“Zo sprak ik tegen de windrichtingen, zoals Hij mij had opgedragen en de lichamen begonnen te ademen; zij kwamen tot leven en stonden op: een enorm groot leger!”* Groot Nieuws Bijbel: *“Ik deed wat G'd mij had opgedragen. De levensadem kwam in hen; zij werden weer levend en gingen staan: een onafzienbare menigte!”*

In het Scheppingsverhaal lezen wij: *“Toen formeerde Adonai Elohim [de Here G'd] de mens van stof uit de aardbodem en blies de levensadem in zijn neus; also werd de mens tot een levend wezen. - Dan Tuhan Elohim, membentuk manusia dari debu tanah dan mengembuskan napas kehidupan ke dalam lubang hidungnya; dan manusia itu menjadi suatu jiwa yang hidup.”* (בראשית B'reshit [Genesis - Kajadian] 2:7). Evenals Adam, de eerste mens, tot leven kwam

doordat de Eeuwige hem de levensadem had ingeblazen, zo zal ook de onafzienbare menigte in het visioen van Ezechiël weer levend worden als de levensadem in hen komt. Wat de Eeuwige deed bij de schepping van de mens, dat zal Hij ook weer doen bij de opstanding van Zijn volk uit de doden, want voor Hem is niets onmogelijk.

U moet zich even proberen voor te stellen hoe geweldig mooi dit geweest moest zijn wat de profeet hier te zien kreeg: een onafzienbare menigte van jonge en oude mensen kwam tot leven en stond op. Wat slechts enkele tellen eerder nog een veld vol doodsbeenderen was is nu een ontelbaar groot aantal levende mensen met elk een eigen lichaam, een eigen gezicht en een eigen identiteit. Een heel volk! G'ds volk!

יַחֲזִיקָאֵל Yechez'q'el [Ezechiël - Yehezkiel] 37:11

“Voorts zeide Hij tot mij: Mensenkind, deze beenderen zijn het gehele huis Israëls. Zie, zij zeggen: Onze beenderen zijn verdord en onze hoop is vervlogen; het is met ons gedaan.”

“Kemudian Dia berfirman kepadaku: Hai anak manusia, tulang-tulang ini, adalah seluruh keluarga Israel. Lihatlah, mereka berkata: Tulang-tulang kami kering, dan pengharapan kami musnah, kami sudah lenyap bagi diri kami sendiri.”

Hier in vers 11 krijgt de profeet een uitleg te horen van wat hij heeft gezien, want de Eeuwige vertelt hem nauwkeurig wat dit visioen betekent: *“Mensenkind, deze botten stellen het volk van Israël voor, want de Israëlieten beweren: Onze botten zijn uitgedroogd, al onze hoop is vervlogen, het is gedaan met ons!”* (Groot Nieuws Bijbel). *“Mensenkind, deze beenderen zijn het volk van Israël. Het zegt: Onze botten zijn verdord, onze hoop is vervlogen, onze levensdraad is afgesneden!”* (Nieuwe Bijbelvertaling). Dit beklag doet ons ook denken aan de woorden van de profeet Jeremia: *“Ik dacht: vergaan is mijn kracht, vervlogen mijn hoop op de Eeuwige! - Dan aku berkata: Lenyaplah kekuatanku dan pengharapanku dari Tuhan!”* (איכבה) Eicha [Klaagliederen - Ratapan] 3:18, NBG).

De Israëlieten in de wereldwijde verstrooiing, waarin zij blootgesteld zijn aan onderdrukking, vernedering, vervolging, discriminatie, dwangarbeid, mishandeling en doodsnoed, drukken hun hopeloze situatie uit met het beeld van de uitgedroogde botten. Zij symboliseren de doodse toestand waarin de Joodse ballingen zich bevinden en waardoor ze zichzelf als dorre, bleke doodsbeenderen zien. De diepe wanhoop, waartoe zij waren vervallen, bracht de Israëlieten ertoe te zeggen, dat ze eigenlijk al bij de gestorvenen horen.

Dezelfde vergelijking maakt ook de psalmist met betrekking tot zijn eigen beproevingen: *“Ik word door rampen bezocht, mijn leven nadert het dodenrijk. Ik hoor bij wie afgedaald zijn in het graf, ik ben als een man aan het eind van zijn krachten, een naamloze dode, ik ben als een gesneuvelde in een massagraf, aan wie U niet langer denkt, losgerukt uit Uw hand! U hebt mij onder in de kuil gelegd, in het duister van de diepte, Uw toorn drukt zwaar op mij, Uw golven slaan over mij heen! Bekenden hebt U van mij vervreemd, afgrijzen roep ik bij hen op, ik ben ingesloten en zie geen uitweg meer! - Sebab jiwaku penuh malapetaka, dan nyawaku mendekati alam maut. Aku dianggap bersama mereka yang turun ke dalam lubang, aku seperti seorang yang tanpa kekuatan. Bebas, di antara orang-orang yang mati; seperti yang tertikam yang terbaring di lubang kubur, yang tidak Engkau ingat lagi; dan mereka telah dilenyapkan dari tangan-Mu. Engkau telah meletakkan aku di dasar lubang, di tempat yang gelap dan dalam. Murka-Mu telah menimpa atasku sehingga Engkau menghukumku dengan segenap malapetaka-Mu. Engkau telah merenggut dari padaku, sahabat-sahabatku; Engkau menjadikan aku suatu kekejian bagi mereka; aku dikurung dan tidak dapat keluar!”* (תהלים) Tehilim [Psalmen - Mazmur] 88:4-9). Groot Nieuws Bijbel: *“De ellende overweldigt mij, ik sta aan de rand van het graf! Men rekent mij al bij de doden, ik heb geen kracht meer! Ik ben opgegeven, ik hoor al bij de gesneuvelden, bij hen die liggen in het graf, aan wie U niet meer denkt, aan wie U geen hulp meer biedt! Diep in het dodenrijk hebt U me gelegd, in de diepste duisternis, Uw woede drukt op mij als een last, beukt op mij als golven! U hebt mij vervreemd van mijn vrienden, ze hebben een diepe afkeer van mij! Ik zit opgesloten en zie geen uitweg!”*

Deze woorden van de psalmist, die zichzelf al tot de doden in een massagraf rekent vanwege zijn ellende, komen inderdaad vrijwel overeen met het geklaag van de Israëlieten

vanuit het nationale graf van de ballingschap: *“Onze beenderen zijn uitgedroogd; er is geen hoop meer; het is met ons gedaan!”* (Het Boek).

De verspreid liggende dorre, uit elkaar gevallen doodsbeenderen in het visioen van Ezechiël symboliseren dus de Joodse ballingen in de verstrooiing. Toch let op: in sommige vertalingen komt dit niet zo duidelijk naar voren, maar in de Hebreeuwse grondtekst staat nadrukkelijk, dat de beenderen het **gehele** huis Israëls voorstellen: כָּל־בַּיִת יִשְׂרָאֵל kol beit Yis'ra'el. Het gehele volk Israël dus en niet slechts een deel daarvan!

Dat wil dus zeggen, dat de herrijzenis van de beenderen volgens de hier geciteerde woorden van niemand anders dan de Eeuwige zelf beslist niet naar de gedeeltelijke terugkeer uit de Babylonische ballingschap kan verwijzen omdat de overgrote meerderheid daar achterbleef. Ook kan daarmee niet de recente terugkeer van de Joden naar de huidige staat Israël bedoeld zijn omdat tot nu toe slechts een kleine minderheid van de Joden uit de hele wereld naar het land van hun voorouders teruggekeerd is.

Het visioen van de doodsbeenderen die weer tot leven komen gaat dus niet over het huidige gedeeltelijke herstel van Israël dat in hoofdstuk 36 wordt beschreven en dat we in de vorige twee afleveringen hadden behandeld, maar over het toekomstige herstel van het gehele volk Israël uit alle stammen inclusief de vreemdelingen die zich bij hen hebben aangesloten en die geënt zijn op de Edele Olijfboom. Dit volledige herstel zal plaatsvinden als de Mashiach terug komt en vanuit Jeruzalem in het duizendjarige vreedrijk zal regeren.

לְיַחֲזִקְאֵל Yechez'q'el [Ezechiël - Yehezkiel] 37:12-13

“Daarom profeteer en zeg tot hen: Zo zegt Adonai haShem: zie, Ik open uw graven en zal u uit uw graven doen opkomen, o Mijn volk, en u brengen naar het land Israëls. En gij zult weten, dat Ik de Eeuwige ben, wanneer Ik uw graven open en u uit uw graven doe opkomen, o mijn volk.”

“Oleh karena itu bernubuatlah dan engkau harus mengatakan kepada mereka: Beginilah Tuhan Elohim berfirman: Lihatlah, Aku akan membuka kuburkuburmu dan mengeluarkan engkau dari kubur-kuburmu, hai umat-Ku, dan akan membawa engkau ke tanah Israel. Dan engkau akan mengetahui bahwa Akulah Tuhan, ketika Aku membuka kubur-kuburmu, dan telah mengeluarkan engkau dari kubur-kuburmu, hai umat-Ku.”

Nieuwe Bijbelvertaling: *“Profeteer daarom en zeg tegen hen: Dit zegt G'd, de Eeuwige: Mijn volk, Ik zal jullie graven openen, Ik laat jullie uit je graven komen en Ik zal jullie naar het land Israël terugbrengen. Jullie zijn Mijn volk, en jullie zullen beseffen dat Ik de Eeuwige ben als Ik je graven open en jullie uit je graven laat komen!”*

De vergelijkingsbeeldspraak voor het herstel van Israël ondergaat hier in vers 12 opeens een subtiele verschuiving, want de Eeuwige heeft het hier niet meer over een dal vol beenderen, maar over het openen van graven. Deze belofte heeft een dubbele lading: De opwekking uit de graven kan namelijk zowel als metafoor worden opgevat, alsook als toekomstige realiteit! Enerzijds maakt de context duidelijk dat met het openen van de graven de bevrijding uit het land van hun vijanden bedoeld is, waar zij als het ware levend begraven zijn. De G'd van Israël zal Zijn volk verlossen uit het nationale graf van de ballingschap. Dit wordt zelfs expliciet in de Groot Nieuws Bijbel vermeld: *“Zeg hun daarom in Mijn naam het volgende: Mijn volk, Ik zal jullie graven openbreken! Ik haal jullie uit het graf van de ballingschap en breng je terug naar Israël, naar je eigen land. Dan zullen jullie inzien dat Ik de Eeuwige ben!”* Anderzijds kan deze tekst echter ook worden gezien als een profetie over de eschatologische wederopstanding van de doden aan het einde van de tijd.

De beschrijving van de graven die worden geopend en de doden die worden opgewekt, werd tot een hoeksteen van het Joodse geloof. Binnen het Jodendom werd aan het geloof in de opstanding zelfs zoveel waarde gehecht, dat van degenen, die het loochenden gezegd werd, dat ze buiten het heil stonden. Een uitspraak uit de Mishna vormt nog steeds het uitgangspunt van deze beschouwing en bezit dus een canonieke status: *“Maar dezen hebben geen deel aan תְּחִיַּת הַמֵּתִים Olam Haba [de toekomstige wereld]: hij die niet gelooft dat de Techiat haMetim [herleving der doden] reeds in de Tora wordt verkondigd; hij die loochent dat*

de gehele Tora door de Eeuwige geopenbaard is, en de afvallige.” (סנהדרין Sanhedrin 10:1). Deze tekst uit de Mishna heeft door de eeuwen heen geleid tot uitstoting, want wie niet in de opstanding geloofde, werd eenvoudig niet meer als Jood beschouwd.

Het geloof in de Opstanding werd gedurende de rabbijnse periode gemeengoed binnen het Jodendom en groeide spoedig bij alle gelovige Joden uit tot een volkomen heilszekerheid. Driemaal per dag bidt tot op heden iedere vrome Jood in de שמונה-עשרה Sh'mone-Ez're [het Achttiengebied], het oorspronkelijk uit 18 B'rachot bestaande hoofdgebed: *“U zorgt met liefde voor de levenden, brengt met grote barmhartigheid doden weer tot leven, steunt die vallen, geneest zieken, bevrijdt gevangenen en houdt de belofte van trouw aan hen die in het stof slapen. Wie is als U, Adonai, over de krachten, wie is U gelijk, Koning die laat sterven en weer tot leven brengt en die hulp als een bloem laat opkomen?”* Tussen Rosh haShana en Yom Kipur voegt men hier aan toe: *“Wie is als U, Vader, die met barmhartigheid Zijn schepselen met leven bedenkt. U bent trouw - aan Uw belofte - doden weer tot leven te brengen. Geprezen zijt Gij, Eeuwige, die de doden weer tot leven brengt”*.

In de 13 geloofsartikelen, de belangrijkste grondslagen van de Joodse g'dsdienst, zoals die geformeerd zijn door Moshe Ben Maimon, ook Maimonides of Rabbi Rambam genaamd (1135-1204), vinden we in het afsluitende vers de belijdenis: *“Ik geloof er volledig aan, dat er een herleving der doden zal zijn op een tijd dat de Schepper, wiens Naam geprezen is en wiens faam zo hoog is en voor altijd verheven is, het wil!”*

Ezechiël 37:12-13 spreekt volgens mij dus niet alleen over de metaforische opstanding van de Israëlieten uit het graf van de ballingschap, maar ook over de eschatologische toekomstige opstanding van de gelovigen bij de wederkomst van de Mashiach: *“Zie, ik deel u een geheimenis mede. Allen zullen wij niet ontslapen, maar allen zullen wij veranderd worden, in een ondeelbaar ogenblik, bij de laatste Shofar, want de Shofar zal klinken en de doden zullen onvergankelijk opgewekt worden en wij zullen veranderd worden! Want dit vergankelijke moet onvergankelijkheid aandoen en dit sterfelijke moet onsterfelijke aandoen. En zodra dit vergankelijke onvergankelijkheid aangedaan heeft, en dit sterfelijke onsterfelijke aangedaan heeft, zal het woord werkelijkheid worden, dat geschreven is: De dood is verzwolgen in de overwinning! - Lihatlah, aku mengatakan suatu rahasia kepadamu, sesungguhnya kita tidak akan meninggal semuanya, tetapi kita semuanya akan diubah. Dengan seketika, dalam sekejap mata, pada sangkakala terakhir, sebab sangkakala akan berbunyi dan orang-orang mati akan dibangkitkan baka, dan kita akan diubahkan. Sebab, seharusnya yang fana ini mengenakan kebakaan, dan yang tunduk pada kematian ini mengenakan keabadian hidup. Dan bilamana yang fana ini telah mengenakan kebakaan dan yang tunduk pada kematian ini telah mengenakan keabadian hidup, maka akan tergenapilah firman yang telah tertulis: Maut telah ditelan dalam kemenangan!”* (1 Korinthiërs 15:51-54).

Miljoenen graven zullen zich openen en de in Hem gestorven heiligen zullen in nieuwe verheerlijkte lichamen uit de dood opstaan en ook de gelovigen in de Schuilplaats zullen gelijk met hen nieuwe verheerlijkte lichamen ontvangen.

In één oogwenk zullen zij veranderen en sámen worden zij weggevoerd in de wolken, hun Mashiach tegemoet, die met Zijn machtige engelenlegers op komst is: *“Want de Eeuwige zelf zal op een teken, bij het roepen van een aartsengel en bij het geklank ener shofar G'ds, nederdalen van de hemel, en zij, die in de Mashiach gestorven zijn, zullen het eerst opstaan, daarna zullen wij, levenden, die achter bleven, samen met hen op de wolken in een oogwenk weggevoerd worden, de Eeuwige tegemoet in de lucht, en zó zullen wij altijd met de Eeuwige wezen! - Sebab dengan suatu seruan, dengan suara penghulu malaikat dan dengan bunyi sangkakala Elohim, Tuhan akan turun dari surga dan orang-orang yang mati di dalam Mashiach akan pertama-tama bangkit. Kemudian kita yang masih hidup, yang sedang ditinggalkan, akan diangkat bersama-sama dengan mereka dalam awan-awan ke dalam pertemuan Tuhan di angkasa, dan demikianlah kita akan senantiasa berada bersama Tuhan!”* (1 Tessalonicenzen 4:16-17).

De heiligen, die bij het blazen van de laatste Shofar hun sterfelijk lichaam inruilen tegen een verheerlijkt lichaam en opgenomen worden in de wolken, om hun Koning als legermacht te omringen bij Zijn komst, zullen actief worden betrokken bij de strijd tegen de volken. Zij sluiten zich bij de hemelse legerscharen aan, om samen met hun Koning ten strijde te trekken zoals het voorspeld is door de profeet: *“En de Eeuwige, mijn G'd, zal komen, alle heiligen met Hem. -*

Namun, Tuhan, Elohimku, akan masuk bersamamu, hai semua orang kudus.” (זְכַרְיָה Z'char'ya [Zacharia - Zakharia] 14:5b).

Hoe belangrijk ons geloof in de letterlijke wederopstanding van de doden ook is, toch moeten we bij de interpretatie van Ezechiël 37 ervan uitgaan, dat het beeld van de doodsbeenderen in de verzen 1 t/m 11, die tot leven gewekt worden, en de graven, die in de verzen 12 en 13 geopend worden, op de eerste plaats bedoeld is als metafoor voor het algehele nationale en politieke herstel van Israël, dat straks in vers 14 nog gevolgd zal worden door het geestelijke herstel.

We hebben gelezen, dat zowel de uitgedroogde botten alsook de graven de doodse toestand symboliseren, waarin de Israëlieten zich door de eeuwen heen in de verstrooiing bevinden. De Eeuwige beloofde hen echter bij monde van de profeet Ezechiël, dat Hij hun graven zal openen, hen uit de ballingschap zal bevrijden en hen allen terug zal brengen naar het land, dat Hij hun vaders onder ede beloofd heeft. In de beide voorgaande delen van deze bijbelstudie hebben we gezien, dat de vervulling van hoofdstuk 36 al geruime tijd in volle gang is: de woestijn bloeit inmiddels als een roos, gevaarlijke moerassen zijn veranderd in vruchtbare landbouwgronden, kale rotsheuvels zijn weer bedekt met groene bossen, verwoeste steden zijn weer herbouwd en bevolkt met de terugkerende kinderen Israëls! Ook de vervulling van hoofdstuk 37 zal spoedig plaatsvinden. Welk een voorrecht om dit met eigen ogen te mogen aanschouwen!

יְחֶזְקֵאל Yechez'q'el [Ezechiël - Yehezkiel] 37:14

“Ik zal Mijn Geest in u geven, zodat gij herleeft en Ik zal u doen wonen in uw land; en gij zult weten, dat Ik, de Eeuwige, het gesproken en gedaan heb, luidt het woord van de Eeuwige.”

“Dan Aku akan menaruh Roh-Ku di dalammu dan engkau akan hidup, dan Aku akan menempatkan engkau di negerimu sendiri. Dan engkau akan mengetahui bahwa Akulah Tuhan, telah mengatakan dan melakukannya, firman Tuhan.

Groot Nieuws Bijbel: *“Ik geef jullie Mijn levensadem (רוּחַ ruach), je zult weer levend worden en wonen in je eigen land. Dan zul je zien dat Ik doe wat Ik heb beloofd.”* Het Boek: *“Ik zal Mijn Geest (רוּחַ Ruach) in u laten wonen en u zult leven en terugkeren naar uw vaderland. Dan zult u erkennen dat Ik, de Eeuwige, precies heb gedaan wat Ik u had beloofd.”*

Zoals gezegd: De profeet Ezechiël zag het herstel van Israël in twee fasen: een nationaal herstel (*“Ik open uw graven en zal u uit uw graven doen opkomen, o Mijn volk, en u brengen naar het land Israëls”*) en een geestelijk herstel (*“Ik zal Mijn Geest in u geven, zodat gij herleeft en Ik zal u doen wonen in uw land”*). De eerste fase is dus een fysieke bijeenverzameling uit de natiën, waarbij het volk vanuit alle windstreken bijeengebracht wordt en daarna het ontvangen van G'ds Geest, waardoor het volk geestelijk gereed gemaakt wordt om het land te beërven.

Ook de profeten Jesaja, Joël en Zacharia spreken van het geestelijk herstel van Israël door de uitstorting van G'ds Geest, de Ruach haQodesh: *“Dat alles zal duren totdat G'ds Geest over ons komt! Dan wordt de woestijn weer een boomgaard, en groeit de boomgaard uit tot een woud. Dan heersen recht en gerechtigheid overal in het land: in de woestijn en in de vruchtbare velden. En waar gerechtigheid heerst, bloeien vrede, rust en veiligheid, voor altijd! Mijn volk zal leven in een oord van vrede: veilig zal het er wonen, in ongestoorde rust! - Sampai dicurahkan ke atas kita Roh dari tempat tinggi, dan padang gurun akan menjadi kebun buah-buahan, dan kebun buah-buahan akan dianggap sebagai hutan lebat. Dan keadilan akan berdiam di padang gurun, dan kebenaran akan berdiam di kebun buah-buahan. Dan pekerjaan kebenaran akan menghasilkan damai sejahtera, dan pelayanan kebenaran memelihara ketenangan dan ketenteraman untuk selamanya. Dan bangsaku akan tinggal di tempat yang penuh damai sejahtera, dan dalam tempat tinggal yang aman, dan dalam tempat istirahat yang tenang!”* (יֵשַׁעְיָהוּ Yeshayahu [Jesaja - Yesaya] 32:15-18, GNB).

“Daarna zal het geschieden, dat Ik Mijn Geest zal uitstorten op al wat leeft en uw zonen en uw dochters zullen profeteren; uw ouden zullen dromen dromen; uw jongelingen zullen gezichten zien. Ook op de dienstknechten en op de dienstmaagden zal Ik in die dagen Mijn Geest uitstorten. - Dan sesudah itu akan terjadi: Aku akan mencurahkan Roh-Ku ke atas semua

manusia, maka anak-anakmu laki-laki dan anak-anakmu perempuan akan bernubuat, dan orang-orang tuamu akan memimpikan mimpi-mimpi, orang-orang mudamu akan melihat penglihatan-penglihatan. Dan juga atas para budak dan atas para hamba perempuan, pada hari-hari itu Aku akan mencurahkan Roh-Ku.” (יְאוֹֹל Yo'el [Joël - Yoel] 2:28-29, NBG).

“Ik zal over het huis van David en over de inwoners van Jeruzalem uitgieten de Geest der genade en der gebeden; zij zullen Hem aanschouwen, die zij doorstoken hebben, en over Hem een rouwklacht aanheffen als de rouwklacht over een enig kind, ja, zij zullen over Hem bitter leed dragen als het leed om een eerstgeborene! - Lalu, ke atas keluarga Daud dan ke atas penduduk Yerusalem, Aku akan mencurahkan roh anugerah dan permohonan. Dan mereka akan memandang kepada-Ku yang telah mereka tikam; mereka akan meratap atasnya, seperti ratapan atas anak tunggal; dan akan merasa pahit karenanya, seperti merasa pahit karena anak sulung!” (זְכַרְיָה Zechar'ya [Zacharia - Zakharia] 12:10, NBG).

De overlevenden van Israël zullen ten dien dage collectief vervuld worden met Ruach haQodesh [de Heilige Geest] en zij zullen Yeshua herkennen en erkennen als de Mashiaich die zij eerst hebben verworpen en hun spijt over deze fatale vergissing betuigen. Niet alleen in Jeruzalem, maar in het hele land, wat uit de daaropvolgende verzen en hoofdstuk 13 duidelijk blijkt. Alle vormen van afgoderij zullen verwijderd worden en in vers 9b lezen wij tenslotte: “Zij zullen Mijn Naam aanroepen en IK zal hen verhoren. Ik zeg: Dát is Mijn volk; en zij zullen zeggen: De Eeuwige is onze G'd! - Mereka akan berseru kepada Nama-Ku dan Aku akan menjawab kepadanya. Aku akan mengatakan: Mereka adalah umat-Ku. Dan mereka akan menjawab: Tuhan adalah Elohimku kami!”

Conclusie

Ik wil dit derde deel van de vierdelige studiereeks over het herstel van Israël afsluiten met de verzen 23 t/m 29 van יְחֶזְקֵאל Yechez'q'el [Ezechiël - Yehezkiel] 39, waarin de Eeuwige het doel van Zijn optreden uitlegt. Ik citeer uit de Groot Nieuws Bijbel: “De volken zullen inzien dat het volk van Israël in ballingschap is geweest wegens hun schandelijk gedrag. Omdat zij Mij ontrouw geworden waren, had Ik hen aan hun lot overgelaten; Ik leverde hen uit aan hun vijanden zodat ze vielen in de strijd. Ik liet hen aan hun lot over omdat zij zich verontreinigd en zich tegen Mij verzet hadden.

Maar voortaan zal Ik, G'd, de Eeuwige, medelijden hebben met de Israëlieten, de nakomelingen van Ya'aqov [Jakob], Ik zal een wending brengen in hun lot. Mijn heilige naam zal Ik hooghouden. Als zij weer veilig in hun land wonen en niemand hen nog schrik aanjaagt, vergeten zij hoe ernstig ze Mij ontrouw waren en hoe ze te schande gemaakt zijn. Ik haal hen bij vreemde volken vandaan en breng hen bijeen uit de landen van hun vijanden. En vele volken zullen zien dat Ik voor hen een heilige G'd ben!

De Israëlieten zullen weten dat Ik, de Eeuwige, hun G'd ben! Niet alleen als Ik hen in ballingschap stuur onder de volken, maar ook als Ik hen weer bijeenbreng in hun eigen land zonder iemand achter te laten! Ik zal Mijn Geest over de Israëlieten uitstorten en hen nooit meer aan hun lot overlaten. Dit zeg Ik, G'd, de Eeuwige!”

“Dan bangsa-bangsa akan mengetahui bahwa keluarga Israel menjadi orang buangan karena kesalahan mereka sendiri, karena mereka telah mengkhianati Aku sehingga Aku menyembunyikan wajah-Ku terhadap mereka dan menyerahkan mereka ke dalam tangan musuh-musuhnya. Dan mereka semua jatuh oleh pedang, mereka semua. Sesuai dengan kenajisan dan dengan dosa-dosa mereka, Aku telah bertindak kepada mereka, dan menyembunyikan wajah-Ku terhadap mereka.

Oleh karena itu beginilah Tuhan Elohim berfirman: Sekarang Aku akan memulihkan ketertawanan Yakub, dan akan berkemurahan hati kepada semua keluarga Israel, dan akan menjadi cemburu bagi kekudusan Nama-Ku. Dan mereka sudah menanggung aib mereka dan segala ketidaksetiaan yang telah mereka lakukan terhadap Aku, ketika mereka tinggal di tanah mereka dengan aman, dan tidak ada apa pun yang menakutkan.

Pada saat Aku telah mengembalikan mereka dari bangsa-bangsa, dan mengumpulkan mereka keluar dari tangan musuh-musuh mereka, dan Aku dikuduskan di dalam mereka di depan mata banyak bangsa; kemudian mereka akan mengetahui bahwa Akulah Tuhan Elohim

mereka, yang telah membuang mereka ke antara bangsa-bangsa. Namun Aku telah mengumpulkan mereka kembali ke tanah mereka, dan Aku tidak meninggalkan seorang pun dari mereka di sana. Dan Aku tidak akan lagi menyembunyikan wajah-Ku terhadap mereka, karena Aku telah mencurahkan Roh-Ku ke atas keluarga Israel, firman Tuhan Elohim!”

Amen!

Werner Stauder